

Spårlöst försvunnen

Per Flensburg

Om en uppmärksam iakttagare hade betraktat kommissarie Bengtsson denna måndagsmorgon hade han säkert lagt märke till att kommissarien satt och mumlade för sig själv. Hade vederbörande iakttagare dessutom skarp hörsel, alternativt god förmåga att läsa på läpparna, kunde vederbörande lätt förledas tro att Bengtsson höll på att räkna upp samtliga svenska svordomar. Men en semantisk analys av det förelagda textmaterialet hade med största sannolikhet indikerat en signifikant korrelation mellan svordomarna och namnet på ett antal alkoholhaltiga drycker. En fysiolog hade vidare noterat osedvanligt rödsprängda ögon, darrande händer och stinkande andedräkt. Kort sagt, kommissarien var bakfull, mådde pyton i huvudet och puma i magen!

Sådant var alltså tillståndet hos den man som tog emot gamla mor Anna. Hon hette egentligen Anna Andersson och var gift med Andersson. Han hette Sture i förnamn, men kallades alltid för Andersson. Förmodligen var det bara prästen och möjligen Andersson själv som kände till det rätta förnamnet. Han var stans i särklass störste fyllbult, ja, det påstods faktiskt att maken inte fanns inom sju härader. Sist någon såg honom nykter var i början av 80-talet, en tisdag em. Det var om honom, som den blida, men talträngda mor Anna ville tala:

-Jo, se goa kommissar'n, nu e allt han Andersson försvunnen på rektickt allvar! Han har inte vatt himma på över en vicka å ingen har sitt 'nom på tre dar. Ja sajer inget om att han bler väck nån da, ja inte ens två, för det ska ja i fortroende saja kommissar'n att det kan nokk va skönt å va å m'en iblann. Men nokk brugar allti nån se 'nom å inte har han vatt väck så länge. Goa kommissar'n va ska ja ta mig till? Ja har gått ront te alla ställen där han brugar hålla te å där e ingen som har sitt 'nom å så tänkte ja att kanske hade han hittat på nått fanskap å så tänkte ja att...

Kommissarie Bengtsson var en effektiv man. Han kände mor Anna väl. Det var inte första gången hon kom och hämtade sin Andersson och kommissarien visste genast hennes ärende. Så fort hans trötta och dimmiga ögon registrerat mor Annas bild och så fort hans dimmiga hjärna lyckats tolka den, gav samma hjärna order till Bengtssons pekfinger och struphuvud och han satte pekfingret på snabbtelefonen och ropade ut till arrestvakten: "Liljeberg, ta ut Andersson från fyllericellen!"

Från snabbtelefonen hördes Liljebergs röst:

— Vi har honom inte här. Han har inte varit här på tre dar och ingen av oss har sett till honom. Vi började faktiskt undra...

Kommissariens stackars pinade hjärna, som efter att ha fått både pekfingret att trycka och rösten att tala, hade sett fram emot en längre tids vila i ett behagligt blodsprängt töcken, lade helt enkelt av efter denna sensationella upplysning! Det medförde att Bengtsson blev sittande med halvöppen mun och pekfingret på snabbtelefonen, helt bortom mänsklig kommunikation.

Mor Anna hade tillfälligt tappat andan efter kommissariens brutala ingripande i hennes noggrant uppbyggda argumentation, men hon tog vid kommissariens tystnad, ny sats:

— De va rysligt rart av kommissarien att han ville besvara saj, för se han ska förstå att Andersson i själva verket är en rysligt rar människa som inte gör en fluga förnär. Visserligen e han svår på spriten men så fort han fått litta i saj så bler han ju så levandes snäll. Ja, ja ska saja kommissarien att va de inte för att... Men mår inte kommissarien bra?

Det sista yttrandet kom sig, som läsaren säkert förstår, av att mor Anna nu för första gången lade märke till kommissariens statyliknande uppenbarelse. Hon hann emellertid inte få något svar, för telefonen bredvid kommissarien gav ifrån sig en skarp signal. Denna satte också fart på kommissariens avdomnade hjärna. Problemet med den obefintlige Andersson hänsköts till avdelningen "Olösta mysterier & Varelser från Yttre Rymden" och kommissarie Bengtsson tog energiskt itu med nästa problem i det han redan på tredje ringningen lyfte på luren med vänster hand och ropade "Hallå!". Samtidigt försökte den högra handen få tag i en penna från pennstället på bordet, men det blev bara ett famlande i luften c:a 60 cm framför kommissariens ansikte. Mor Anna uppfattade emellertid detta som en befallning till henne att dra sig tillbaka, vilket hon villigt gjorde, eftersom hon nu fått reda på att Andersson inte fanns på polisstationen.

Kommissarien hade emellertid hamnat ur askan i elden, ty den som ringde upp var fru Sophie Dahlgren vars lille son Claude varit försvunnen sedan i går eftermiddag. Hon var väldigt orolig för honom, ty han brukade verkligen inte ge sig av på egen hand. Redan i går kväll hade hon anmält hans försvinnande till polisen och man hade lovat att ringa så fort man fått reda på något. Nu visste hon ju säkert att det skulle man gjort och hon visste också att kommissarien var en strängt upptagen man, men hon tänkte ändå höra om man fått reda på något. Man hade kanske tappat bort hennes telefonnummer eller så. Visserligen hade hon varit vaken hela natten, för hon var ju så orolig för sin lille Claude, men hon hade kanske ändå inte hört telefonen och något borde man ju ha upptäckt på hela natten, hennes lille Claude brukade inte försvinna hemifrån sådär och man kunde ju inte veta som hade hänt honom och fastän polisen säkert ändå gjorde vad de kunde så tänkte hon ändå...

Kommissariens hjärna började nu motvilligt inse att en arbetsdag faktiskt hade börjat och att den inte längre skulle få tillbringa dagen med att grubbla över alltings fåfänglighet och fördärvlighet. Dock var den ännu inte på något som helst vis redo att ta itu med pladdrande fruntimmer utan med ett kraftfullt "NEJ!!" lade kommissarie Bengtsson på telefonluren, reste sig upp och gick ut i det lilla pentryt. Där gjorde han i ordning en häxbrygd bestående av mjölk, ägg, wocstershiresås, tabasco och en liten skvätt Bäck och tömde ett stort glas av denna vedervärdiga blandning. Han hade hämtat receptet från Woodhouses betjänt Jeeves och drycken verkade exakt som Woodhouse beskriver: Ögonen far ur sina hålor, studsar mot väggen mitt emot och sedan är man helt återställd och fit for fight!

Nu ska vi inte trötta ut läsaren med en lika omständig skildring av resten av dagen utan blott konstatera att det kom in en strid ström av anmälningar om försvunna personer. 76 st sedan i förrgår!

Nästa dag hade antalet försvunna personer ökat med 67 st och var nu uppe i totalt 143 st. Kommissarie Bengtsson insåg att detta var något han inte klarade själv, så han ringde polismästaren.

Dock hade kommissarien glömt att ta hänsyn till två saker, pro primo dagens datum, som var förste april och pro sekundo sitt eget grundmurade rykte som oförbätterlig skämtare. Så det är ju därför helt naturligt att kommissariens rapport om 143 försvunna personer väckte ohejdad munterhet på andra sidan tråden. Vederbörande polismästare förklarade att han nog visste att han (dvs kommissarie Bengtsson) var dum, men så dum trodde han ändå inte att han (fortfarande kommissarie Bengtsson) var att han (just det, fortfarande kommissarie Bengtsson!) ens bråkdelen av en sekund skulle inbilla sig att vederbörande polismästare trodde på denna rapport om 143 försvunna! Kommissarie Bengtsson var faktiskt tvungen att ringa fem gånger för att övertyga polismästaren och då fick Liljeberg ringa de två sista gångerna (Denne Liljeberg var i poliskretsar känd som 96:an eftersom han var lika torr som 96% alkohol!). Först då lovade polismästaren sända en spaningsstyrka.

Under tiden hade antalet försvunna personer ökat till 158 civila plus en patrullerande poliskonstapel. Det där sista var oroväckande. Patrullerande poliskonstaplar får helt enkelt inte försvunna när de är i tjänst. Det är förbjudet i reglementet! Så kommissarie Bengtsson beslöt skicka ut Liljeberg och en man till, för att se om de kunde hitta något spår längs konstapelns patrullväg. Men man fann inget anmärkningsvärt, förrän man kom fram till stadsparken. Då hördes Liljebergs röst i radion: "Det verkar vara ovanligt lite folk i parken idag! Vi går in och ser efter!" Det var det sista man hörde av honom på tre månader!

Kommissarie Bengtsson tillbringade nästa kvart med att ropa "Hallå!" i radion, till ingen nytta! När Bengtsson insåg detta var antalet försvunna uppe i 211 civilister plus tre poliser, varav en hette Liljeberg. Vidare insåg att han detta fall inte kunde angripas med sedvanliga polisiära metoder, utan han var tvungen att tänka. Följande hypotes uppställdes:

Hypotes 1: Det finns något i stadsparken som gör att folk försvinner!

Det mest ovedersägliga beviset var att Liljeberg sa att han skulle gå in i stadsparken, varefter han försvann. Eller rättare sagt inte hördes av på radion. Men kunde det finnas fler indicier? Jo, ett sådant skulle ju vara om de personer vars anhöriga försvunnit bodde långt från stadsparken. Ty om de bodde nära, skulle ju de anhöriga ha försvunnit vid sökandet och inte ha kunnat anmäla försvinnandet. Mycket riktigt visade en koll av adresserna att den närmaste adressen låg 19 kvarter därifrån!

Uppmuntrad av detta uppställde kommissarie Bengtsson följande nya hypotes:

Hypotes 2: Om man ringer till folk som bor i närheten av stadsparken, svarar de inte, ty de är försvunna!

Fördelen med denna hypotes var att den var operativ och gick lätt att pröva. Det visade sig också att det i stort sett stämde. Den ende man fick tag i efter en hel dags ringande var den pensionerade matematikläraren lektor Borelius. Hans berättelse var mystifierande. Borelius påstod nämligen att han dagligen tog en promenad genom stadsparken och det hade han gjort varje dag de senaste femton åren och han hade då rakt inte lagt märke till något ovanligt. Kommissarien kunde inte förklara detta och medan han sålunda satt och spekulerade över om det som gjorde att folk försvann var en massproducerad skattkarta över norra Alaska, ett illegalt frälsningsmöte av Maranata eller möjligen en hejdundrande popkonsert, malde de administrativa kvarnarna och en expertkommitté tillsattes med uppgift att utreda förutsättningarna för en strategi att minska antalet försvinnanden och öka tillrättbringande av de redan försvunna.

Förutom lektor Borelius fanns det faktiskt en person till, som befann sig alldeles bredvid stadsparken och inte var försvunnen. I varje fall inte i teknisk/fysisk mening, även om det i hög grad kunde anses gälla i psykologisk mening. Det var nämligen studerande Jörgen Hyltén, som satt och tentamensläste i matematik. Det var tredje dygnet han höll på och han hade just hunnit genom avsnittet om de platonska kropparna. Jörgen var ytterst fascinerad av Platons eleganta bevis för att det endast fanns fyra kroppar vars sidoytor täcktes av regelbundna månghörningar, nämligen tetraedern (triangeln), hexaederna (kuben), dodekaedern (femhörningen) och ikosaedern (trianglar igen).

Emellertid hade den gode Jörgen pluggat i fyra dygn, varunder han inte satt foten utanför dörren eller ens dragit upp rullgardinen. Detta bestämde han sig för nu. Vidare bestämde han att ta en promenad i stadsparken innan han gick och lade sig. Men då Jörgen drog upp rullgardinen fick han se något synnerligen egendomligt ute på gräsmattan i stadsparken. Om kommissarie Bengtsson fått syn på det hade han förmodligen startat en odling av regnbågsforeller i Sahara eller något liknande, men Jörgen satte istället av i full galopp nerför de sex trapporna. Han kände sig fruktansvärt dragen till det stora glittrande klot som låg därute, helt övertäckt med identiska, regelbundna och regnbågsskimrande sexhörningar.

Nu måste jag emellertid göra ett avbrott i min berättelse och alltunder det att Jörgen springer ner för trapporna ge en kort beskrivning av hur denne person var, hur han tänkte och hur han i allmänhet betedde sig. Den mest utmärkande egenskapen hos denne Jörgen var nämligen hans utpräglade försiktighet. Hans kurskamrater brukade säga att han räknade sannolikheter enbart i heltal. Varje beslut, även angående den allra minsta och obetydligaste detalj föregicks av ett noggrant övervägande av olika faktorer för, mot och irrelevanta och varför de olika faktorerna var just så som de var och varför det inte fanns fler och exakt hur de hängde ihop. För att citera hans kurskamrater än en gång: För Jörgen tog det en timme och en minut att pinka, en timme för att bestämma att han behövde pinka och en minut för att göra det! Det är därför högst märkligt att denne försiktige general efter att blott ha kastat en hastig blick genom fönstret huvudstupa rusar ner för trapporna och ut på gatan. Nå, i sanningens namn ska erkännas att han saktade farten efterhand som han kom längre ner och hade det inte varit för att han redan bestämt sig för att ta en promenad i stadsparken, så hade han nog vänt och gått upp igen. Under hela nerfärden och medan han gick bort mot gräsmattan där det konstiga föremålet låg brottades Jörgen med ett tredubbelt problem:

1. Vad var det för något som låg på gräsmattan?
2. Varför låg det där?
3. Vad det nu än var och varför det än låg där, vad hade han, Jörgen Hyltén, filosofie studerande med matematik som huvudämne och blivande expert på de platonska kropparna, för anledning att befatta sig med föremålet ifråga?

När Jörgen halvsprang förbi en staty av ett naket fruntimmer kom han plötsligt på svaret på den sista frågan. Om det var den kvinnliga fågningen som inspirerade honom eller möjligen något annat är förborgat, men i detta ögonblick insåg Jörgen att figuren ute på gräsmattan var omöjlig! En kropp som bestod av regelbundna sexhörningar kunde helt enkelt inte existera!

När Jörgen tänkt denna tanke till slut mindes han inget förrän han tittade in i ett skrynkligt gubbansikte och hörde en mjuk röst fråga: "Hur är det fatt?" Gubben påminde Jörgen om

hans sedan tre år avlidne farbror och då denne var en elak och ondsint människa, blev Jörgen en smula orolig för vart han hade hamnat. Men det visade sig att gubben var en psykolog och att man för tre månader sedan hittat Jörgen helt naken springande genom staden vilt slående omkring sig och ropande "HEUREKA!!" för full hals. När polisen upptäckt att han varit i närheten av stadsparken kom något ljushuvud på (i själva verket var det kommissarie Bengtsson!) att han förmodligen skulle kunna kasta något ljus över mysteriet i stadsparken och därför hade psykologisk expertis kopplats in för att om möjligt få Jörgen tillbaka till de sunda vätskorna och få honom att någorlunda begripligt redogöra för vad som fanns i stadsparken.

Först fick Jörgen av psykologen höra hela historien, hur man upptäckt att folk försvann, att det fanns något i stadsparken, hur man spanat, tagit flygfoto, skickat in spaningspatruller men inte fått något som helst resultat annat än att alla som spanat (inkl ett helt militärt spaningskompani) spårlöst försvunnit. Det fanns uppenbarligen något osynligt i stadsparken och när man fått syn på det försvann man. Sa psykologen!

Jörgen berättade nu om sin upplevelse och var noga med att framhålla teorin för de platoniska kropparna. Om man var bekant med denna teori borde man utan risk kunna passera genom parken. Som läsaren minns hade lektor Borelius faktiskt gjort detta hela tiden, utan att vare sig han eller någon annan reagerade.

Sålunda avslutades förhören med Jörgen, de nerskrevs i vederbörlig ordning, han avtackades och förklarades därefter för fullt frisk och kapabel att ta vara på sig själv. Han utsläpptes och gick direkt till stadsparken, gick rakt genom den utan att upptäcka något märkvärdigt och uppsökte sedan polishuset för att berätta om sina iakttagelser. Men eftersom han inte varit friskförklarad när han berättade för psykologen, kunde man inte ta någon hänsyn till hans berättelse. I själva verket trodde polisen att friskförklaringen var ett rent misstag. Det visade ju det faktum att han påstod sig kunna gå genom stadsparken utan att försvinna. Så man tackade artigt för Jörgens berättelse, lade den till handlingarna och fortsatte spaningen efter de uppgjorda linjerna. Jörgen gick hem och fortsatte tentamensläsa till omtentamen och att promenera i stadsparken. Den hade han numera för själv tillsammans med gamle lektor Borelius.

Som läsaren kanske minns hade man tillsatt en expertkommitté med uppgift att leda spaningarna och ta reda på vad det var för något i stadsparken. Denna kommitté bestod av experter inom de mest skilda områden från den militäre experten kapten Allstén till professorn i ostindiska språk, Gustaf Flanell. Kommitténs arbete ledes av den parlamentariske experten, tredjesekreteraren i inrikesdepartementet, byrådirektör Bulander (s). Och så var kommissarie Bengtsson med. Inför denna kommitté framlades resultatet av förhören med Jörgen Hyltén. Alla hade fått varsin kopia av psykologens anteckningar och nu försökte man komma underfund vad de egentligen betydde.

Den militäre experten kapten Allstén tog först till orda. För sin del menade han att man absolut inte kunde sätta någon som helst tilltro till allt det här dravlet framsprunget ur en dekadent civil hjärna. Speciellt det där med de plutonska kropparna tyckte kaptenen var helt vansinnigt. En förklaring till detta kan vara att kapten Allstén fick C i matematik vid försvarets läroverk år 1938. För sin del menade han att det enda raka var en koncentrerad insats av en pansarbrigads 5589 män och 26 kvinnor. I tre kvart redogjorde han för hur han hade tänkt sig det. Då hade han redan hunnit hugga ner stadsparken tre gånger om och förvandlat hela staden till en militär förläggning med konstant kompaniförbud.

Därnäst tog den psykologiske experten till orda. Angående den faktiska trovärdigheten hade han precis samma åsikt som kaptenen, Hyltén var klart otillräknelig! Men han menade däremot att de av kaptenen angivna orsakerna ("dekadent civil hjärna") måhända kunde nyanseras något eller i varje preciseras ytterligare. Hylténs psykiska tillstånd ansåg den psykologiske experten huvudsakligen bero på ett alltför koncentrerat läsande och brist på sömn. Därvid hade patienten utvecklat en manisk paranoid neuros vilket yttrade sig i den befängda föreställningen om de platoniska kropparna. Psykologen kunde inte neka sig nöjet att ge kaptenen en liten gliring för dennes felläsning till "plutonska"~_ kroppar! Dock instämde psykologen helt med kaptenen angående själva sakinnehållet. Det var givetvis rent nonsens! Här bör man dock infoga att psykologen med stor möda hade lyckats lära sig multiplikationstabellen och fortfarande med fruktansvärd fasa mindes vilka färor Pythagoras' sats hade berett honom. _

Efter detta tog den parlamentariske experten, tillika kommitténs ordförande, till orda och menade att man måhända borde tillsätta en utredning angående förhören med Hyltén. Han fördjupade sig i vilka direktiv denna utredning skulle kunna få, vilka personer som skulle tänkas ingå i den och vad man skulle göra med det färdiga resultatet. Ja, det visade sig att dessa frågor var av en sådan dignitet att man måhända borde tillsätta en särskild utredning för att utreda hur huvudutredningen ska tillsättas.

När byrådirektör Bulander (s) efter c:a tre kvarts monotont malande monolog hunnit så här långt och började spekulera över vilka som skulle ingå i den senare utredningen hade kommissarie Bengtsson fått nog. Utan att någon av de andra märkte något reste han sig upp och gick, för till skillnad från de andra visste han att Jörgen talade sanning ifråga om de platoniska kropparna och han beslöt sig nu för att själv gå in i stadsparken och med egna ögon undersöka vad som kunde finnas där.

Vad denna heroiska handling medfört vet vi inte. Kanske hade människosläktet gått under, kanske hade sinnessjukhuset fått ytterligare en patient. Ty när kommissarie Bengtsson anlände till stadsparken var där en stor samling människor, ett spaningskompani och tre poliskonstaplar, varav en hette Liljeberg, inbegripna i ett våldsamt slagsmål. Under en tillfällig andhämtning förklarade Liljeberg för kommissarien att nu hade han verkligen stått ut alldeles för länge med alla dessa imbecilla, tjockskalliga tokdårar och så bröt han av en tjock trädgren och drämde till en stackars gumma så hon slog sju kullerbyttor baklänges, visserligen utan skruv men dock i följd!

Trots sju stycken utredningar lyckades man aldrig få någon klarhet i vad som egentligen hade hänt. Den allmänna förklaringen var dock att en märklig varelse från yttre rymden hade landat i stadsparken av någon anledning. Denne varelse bringade tydligen alla som såg den i telepatisk kontakt med varandra. Det medförde att tjocka fru Johansson fått veta vad åkerspöket Pettersson egentligen tyckte om henne och den kurviga blondinen på nedre botten hade fått så många oförskämda förslag att de räckt till ett helt porrbibliotek. För att inte tala om den sadistiske fanjunkaren, som av sitt spaningskompani både fysiskt och psykiskt blivit avrättad, mördad, torterad, strimlad och upphängd på stegel och hjul att sakta försmäkta i en brännande öken!

Monstret, som tydligen var av det mera fridsamma slaget, stod uppenbarligen inte ut med allt detta bråk utan gav sig iväg. Med sig tog det dock samtligas förstånd för de hamnade alla på mentalsjukhus utom Liljeberg, vilken etablerade sig som framgångsrik clown vid en av våra större cirkusar.

Någon förklaring till att Jörgen Hyltén blivit frisk och reagerat som han gjorde gavs aldrig. Man var överhuvudtaget inte intresserad av honom! Själv lyckades han alldeles utomordentligt bra på sin omtentamen och blev så småningom berömd professor i matematik med rymdgeometri som specialitet!

Men något gott medförde i varje fall monstret för efter att i fyra dagar ha väntat på hemhjälpen steg lama fru Jansson upp och lättade med eftertryck på de inre spänningarna. Sedan blev hon en ofta sedd gäst på stadens nöjesetablissemang, ty som hon sade själv: "Jag har ju förlorat femton år av mitt liv!" Och det är ju ett sätt att se saken på!